

Збереження генофонду – основне завдання заповідника

З кожним роком зростає необхідність збереження в недоторканому стані багатств природи. Особливо актуальна ця тема для Рівненщини, де господарська діяльність, негативна екологія, а особливо — меліорація, залишили порівняно невеликі ділянки природних ландшафтів не порушеними. Вони й увійшли у Рівненський природний заповідник.

Серед них — озера Біле Володимирецького району та Сомино Сарненського району. Ці перлини Полісся розташовані в карстових западинах. Дно Білого озера, наприклад, складається з двох конусоподібних чаш, з яких б'ють теплі підземні джерела. Навіть у люті морози озеро ніколи повністю не замерзає. І влітку, і взимку вода добре насичена киснем. Найглибша точка Білого озера 26м, а Соминого понад 12м. Незважаючи на те, що водна рослинність озер незначна і кормова база бідна, риби розмножуються і розвиваються нормально, а іноді досягають значних розмірів.

Найбільшим представником водойм Рівненського природного заповідника є сом звичайний, єдиний представник родини сомових у водоймах України. Він живе в озері Соминому (звідси й назва озера).

У 1994 році тут виловили сома вагою більше 60кг.

Другим за величиною хижаком водойм заповідника є щука. Довжина цієї риби нерідко перевищує 1,5м, маса досягає 30 кг, в озері Соминому виловили щуку довжиною 1,15м, вагою 11 кг. Нереститься щука відразу ж після скресання криги. Щука дуже чутлива до задухи, особливо, в холодні та сніжні зими.

Із хижих риб заповідника слід відмітити окуня звичайного.

До родини окуневих належить ще один мешканець водойм заповідника — йорж звичайний. Рибалки-аматори використовують йоржа як живця, на якого добре ловиться щука, сом, великий окунь.

В озері Білому водиться ще один хижак — вугор європейський, представник родини вугрових, або прісноводних вугрів. Живиться він черв'яками, п'явками, молюсками, личинками комах, ракоподібними. З настанням заморозків вугрі не живляться аж до весни. В нерестовий період вугор сягає 80-90 см довжини і маси до 3 кг. Вугрі залишають озеро і канавами та струмочками потрапляють в ріки Стир та Горинь, а далі в Атлантику — до нерестилищ у Саргасовому морі. Це підтверджується виловленими в річці Горинь поблизу с. Висоцька Дубровицького району вугрями восени 1997 р. Після нересту самки гинуть, а личинки підхоплюються теплою течією Гольфстріму і через 400-500 днів досягають берегів Європи і знову розселяються у тих водоймах, що їх покинули батьки. Цю здатність вугрів можна пояснити надзвичайною орієнтацією в просторі. Як би вугра не повернути, він обов'язково розвернеться і буде рухатись до води. Дехто вважає, що життя вугрів вивчене не досить досконало. Ця загадкова змієподібна риба глибоко ховає свої секрети.

У водоймах заповідника мешкає багато представників родини коропових. Представників цієї родини розрізняють за формою тіла, будовою і кількістю зубів, формою та розміщенням плавців. До цих риб належить лящ, в'язь, плітка, краснопірка, короп, пічкур, в'юн, карась сріблястий та золотистий, лин.

Усі види риб, що мешкають у водоймах заповідника, необхідно зберегти для майбутніх поколінь та науки в недоторканому стані. Це випливає із основних завдань та статуту заповідника: збереження в природному стані типових або унікальних для певної ландшафтної зони і природних комплексів з усією сукупністю їх компонентів. Одним з цих компонентів є риба. Ось чому рибальство в заповіднику заборонене.

Микола Павловець